

– відображення побаченого малюнка. Дошкільник уважно роздивляється малюнок протягом кількох хвилин, після чого йому потрібно самостійно намалювати цю картинку і максимально точно все передати;

– створення малюнка за прочитаним (прослуханим) текстом. Дошкільник відображає сюжет оповідання чи казки за власним розсудом;

– зображення дитиною уривку тексту за допомогою малюнка або символів. Під час такого виду діяльності дитина сама придумує мнемоквадрати та ланцюжки. В ході чого активізується дитяча уява та її творче мислення [6].

Отже, у період дошкільного віку у дітей відбуваються суттєві позитивні зміни у розвитку особистості та формуванні пізнавального інтересу до всього оточуючого.

Список використаних джерел

1. Карук І. В. Розвиток пізнавальних інтересів у дітей дошкільного віку в процесі експериментальної діяльності. *Молодий вчений*. № 5.2 (57.2). 2018. С. 89-92.

2. Мамчур. Ж. Імпер В. Особливості розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3128> (дата звернення 15.03.2024).

3. Павлієнко С.С. Розвиток пізнавального інтересу у дітей старшого дошкільного віку у процесі пошуково-дослідницької діяльності. *Strasbourg, République Française*. 2020. С. 49-53.

4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 456 с.

5. Чепурний Г., Черешнюк О. Мнемотехніка – технологія ефективного засвоєння інформації. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2014. № 4. С. 31-35.

6. Шило Ю. В., Використання мнемотехніки в роботі з дошкільниками URL: <http://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/ksdpounush/paper/viewFile/379/375> (дата звернення 15.03.2024).

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ МУЗИЧНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тетяна Загородня, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н. Л. Тодосієнко, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

INNOVATIVE APPROACH TO THE FORMATION OF ARTISTIC COMPETENCE OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE PROCESS OF MUSICAL AND CREATIVE ACTIVITIES

Tatyana Zagorodnia, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті розкриваються особливості інноваційного підходу до формування мистецької компетентності дітей дошкільного віку в процесі музично-творчої діяльності, використання засобів творчого розвитку особистості дитини, що підтверджує необхідність широкого застосування музичного мистецтва в освітньому процесі дошкільних навчальних закладів з метою формування загальної та естетичної культури дітей дошкільного віку. Автор статті презентує методи і прийоми використання музичного мистецтва в роботі з дітьми дошкільного віку в процесі музично-творчої діяльності.

Ключові слова: музично-творча діяльність, музичне мистецтво, мистецька компетентність, старший дошкільний вік.

Abstract. The article reveals the features of an innovative approach to the formation of the artistic competence of preschool children in the process of musical and creative activity, the use of

means of creative development of the child's personality by means that confirms the need for a wide application of musical art in the educational process of preschool educational institutions in order to form the general and aesthetic culture of preschool children age. The author of the article presents the methods and techniques of using musical art in working with children of preschool age in the process of musical and creative activity.

Key words: musical and creative activity, musical art, artistic competence, older preschool age.

Формування інноваційної моделі розвитку сучасної системи освіти в Україні вимагає нових підходів та пріоритетів, стабільності та динамічності, генерування інновацій та технологій, які б постійно сприяли безперервному оновленню знань, економічному, соціальному і культурному зростанню країни. Тому особливої уваги заслуговує сучасний стан, проблеми та перспективи упровадження інновацій в сучасну освіту. У суспільстві інновації є основою розвитку ефективної економіки, що базується на знаннях й розвиненій освіті країни. Процес упровадження інновацій та інноваційних освітніх систем в освіту потребує системного, послідовного й цілеспрямованого впливу не повинен проходити стихійно, тому проблема державного управління інноваційним розвитком освіти набуває особливої актуальності.

Освіта є важливою складовою суспільства і залежить від процесів, які відбуваються в ньому. Інновації в мистецькій освіті – це закономірне, динамічне і розвивальне за результатом явище, їхнє запровадження дає змогу вирішити суперечності між традиційною системою виховання і навчання засобами мистецтва та потребами в якісно новій освіті. Вагомою ознакою інновацій в мистецькій освіті є їхня здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагога, розширюючи інноваційне поле освітнього середовища.

Опанування вихователями інноваційних технологій інтегрованого навчання мистецтва сприятиме перебудові їхньої свідомості в напрямку відмови від одномірного вузького спеціалізованого бачення ролі мистецтва в ЗДО, від звички протиставляти види мистецтв замість пошуку схожих рис і властивостей. Повноцінна практична реалізація вимог Базового компоненту дошкільної освіти [1] й Нової української школи [2] зумовлює необхідність поряд із предметними компетентностями розвивати на заняттях з мистецтва також цілу низку ключових компетентностей, які інколи виходять за рамки окремої освітньої галузі й потребують детальної розробки відповідних міжпредметних методичних засад. Так, успішність реалізації нових творчих ідей значно залежить від систематичного підвищення мотивації та педагогічної майстерності вихователів. «Формування духовно багатой людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу і прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного є важливим процесом і це характерно у період активного розвитку мислення» [6, с. 242].

Отже, такі дослідники проблем педагогічної інноватики, як О. Арламов, І. Бех, М. Бургін, А. Ніколс, О. Пехота намагалися спробувати співвіднести поняття нового у педагогіці як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне і передове. Варто відзначити праці вітчизняних та внесок зарубіжних вчених В. Андрущенко, Л. Ващенко, Л. Даниленко, В. Кременя, С. Ніколаєнка, О. Олекс, В. Паламарчук, Б. Хаткевич. Також, значне місце в сучасних працях педагогів відводиться дослідженням ролі мистецтва, музичної діяльності, специфічних методів та прийомів, розвитку естетичної культури – А. Коваль, О. Пеклун, Л. Ткаченко; мистецтвознавства – О. Костюк; естетичного виховання особистості – Л. Масол, О. Поліщук, О. Половіної, О. Рудницької, О. Щолокової.

Аналіз сучасних джерел та наукової літератури дозволяє зробити висновок про наявність значної кількості наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів з даної теми, проте актуальна проблема управління інноваційним розвитком мистецької освіти ще залишається мало дослідженою.

Мета статті – формування мистецької компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інноваційних інтегративних художньо-педагогічних технологій та музично-творчої діяльності.

В якості системного утворення інновація відзначається такими інтегральними якостями: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційне середовище. Отже, музично-творча діяльність є проявом найвищого рівня творчості – «художня діяльність, яка сприяє формуванню здібностей і творчому відтворенню, самовираженню особистості дитини» [7, с. 84].

У межах зазначеної мети постають такі першочергові завдання: розглянути у світлі вимог Базового компоненту дошкільної освіти та Нової української школи компетентності у мистецькій освітній галузі; з'ясувати педагогічні напрями, шляхи і засоби формування ключових компетентностей в дітей старшого дошкільного віку на заняттях з мистецької освітньої галузі; формувати у дошкільників комплекс ключових мистецьких компетентностей шляхом набуття власного естетичного досвіду; опанувати методичні основи організації мистецької та поліхудожньої діяльності дітей; розглянути умови підготовки педагога, який на високому професійному рівні організовує естетичну навчальну і виховну роботу, виховує загальну культуру дітей засобами мистецтва, що пробуджує у них інтерес до самовираження й самовдосконалення у художньо-творчій та музичній діяльності.

Отже, «важливого значення набуває також осмислення питань музично-естетичного виховання, формування естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва, це є основою моральної спрямованості особистості визначають її подальше життя» [5, с. 134]. Важливою є також «наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку» [4, с. 349].

У сучасній науковій літературі ще немає загальноприйнятого визначення поняття «інновація». Термін «інновація» у перекладі з латинської мови «*innovatio*» – «оновлення, новизна, зміна», що означає нововведення, цілеспрямовані зміни, що вносять у освітнє середовище нові стабільні елементи (нововведення), які викликають перехід інноваційної системи з одного стану до іншого» [3, с. 32]. Освітні інновації поділяють на: 1) точечні; 2) системні; 3) стратегічні нововведення. При цьому, перші два параметри відповідають характеристиці обсягу, а параметр «стратегічні нововведення» показує: 1) масштаб нововведення; 2) планомірність введення, що будується на відповідних прогнозах. І за «діапазоном реалізації освітні інновації також визначаються як одиничні, що впроваджуються в одному місці, вирішуючи окрему проблему і дифузні, що впроваджені в достатньо широких масштабах (від галузі, району, всієї системи, регіону)» [6, с. 242].

Також інновацію в освіті вважають нововведенням, реалізованим у змісті, методах, прийомах, формах, методиках, технологіях навчальної діяльності та виховання особистості. Це висвітлюється у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також в організаційній структурі закладів освіти, у засобах навчання та виховання в освіті, що значною мірою підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу. Освітні інновації в мистецтві розглядають в різних аспектах як окрему галузь наукового знання; наукову проблематику інноваційних процесів у сучасній філософії мистецтва й освіти; як новації естетичного виховання і предмет методологічного дослідження.

Таким чином, вся освітня інноватика виявляє і відчиняє глибинні процеси застосування, створення нового і прогресивного в сучасній системі освіти, яким притаманні риси й особливості, пов'язані з учасниками цього процесу – суб'єктами розвивальної взаємодії [8].

Таким чином, інноваційний розвиток мистецької освіти як безперервний процес якісних змін в освіті й мистецтві постає об'єктом державного управління, основні функції якого повинні бути спрямованими на ґрунтовний аналіз проблем в освіті, зокрема, прогнозування майбутнього творчого розвитку дітей; визначення напрямів інноваційного

розвитку освітнього процесу; стимулювання процесів генерування інновацій в мистецькій освіті; експертизу сучасних інновацій та відбір інноваційних проєктів; моніторинг інноваційної мистецької освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / під. наук. кер. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. К., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. Київ, 2021. 38 с. URL: <http://surl.li/jyzr> (дата звернення: 14. 07. 2022).
2. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14-47.
3. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compessed.pdf>
4. Кривошея Т. М. Наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в педагогічній спадщині Я. А. Коменського. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка: збірник наукових праць. 2009. № 28. С. 349-354.
5. Мальов С. В. Виховання патріотичних почуттів дітей молодшого шкільного віку в процесі формування естетичної компетентності. Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 134-138.
6. Тодосієнко Н. Л. Педагогічне значення українського фольклору у патріотичному вихованні дітей молодшого шкільного віку. Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 242-247.
7. Starovoit L. Psychological and pedagogical aspects of preschoolers creative development in the process of creative labor training. Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Pedagogika. Współczesne tendencje w nauce i edukacji». Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. P. 84-87
8. Постанова Кабінету Міністрів від 7 квітня 2010 р. №290 «Про утворення Державного комітету України з питань науково-технічного та інноваційного розвитку». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=290-2010-%EF>.
9. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. 2022. Volume I. P. 404-414.

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК СТИМУЛЮЮЧИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ У ДІТЕЙ

Анастасія Зінченко, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівний: Т. Ю. Петришина, асистент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ART-THERAPY AS A STIMULATING TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN CHILDREN

Anastasia Zinchenko, bachelor's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)